

THE EUROPEAN DISCOVERY OF XINA

POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

LA XINA QUE ELS EUROPEUS VAN DESCOBRIR: LA DINASTIA MING

L'ORDRE MUNDIAL XINÈS I EL SISTEMA TRIBUTARI

La dinastia Ming, que va succeir els mongols i quatre segles d'incursions septentrionals al territori xinès, va adoptar una política defensiva que limitava els contactes amb els estats estrangers, que va afectar seriosament la relació de la Xina amb l'estranger, tant per la costa com per l'estepa. La pirateria a la costa i la imponent Gran Muralla de pedra erigida contra l'estepa van ser les conseqüències duradores d'aquesta política tancada.

L'establiment confucià, que sempre havia mirat amb menyspreu els bàrbars estrangers i amb desconfiança els mercaders que comerciaven amb ells, va enfortir les restriccions al comerç exterior, que havia sigut el tret característic de la dinastia Ming.

La tradició xinesa considerava que la Xina era el centre del món civilitzat i establia amb claredat que tots els que s'hi endinsaven devien al Fill del Cel una obediència i un tribut rituals. Aquest model jeràrquic ideal tenia com a àpex l'emperador xinès, i tothom s'hi subordinava i li retia homenatge i tribut.

Les relacions tributàries van ser regulades estrictament, i només uns quants estats estrangers escollits tenien el deure i l'honor de tractar amb la Xina. El primer emperador Ming va establir amb molt de compte la llista d'estats tributaris autoritzats i va decretar la freqüència amb què havien d'enviar missions tributàries, així com el nombre de vaixells i de persones que podien portar. Immediatament després d'arribar al poder, Hongwu va notificar a totes les entitats polítiques reconegudes que havien d'enviar ambaixades immediatament a la Xina, i que, a canvi, la Xina els atorgaria legitimitat i protecció. La intensitat de les relacions dels estats tributaris amb la Xina depenia sobretot de la distància. Per altra banda, aquells oficials o mercaders que havien establert relacions comercials directes amb estats estrangers pel seu compte van ser castigats severament.

Hongwu va establir també una llista d'estats estrangers que la Xina mai no havia d'envair, entre els quals es trobaven els veïns propers de la Xina: Corea, el Japó, les illes Ryūkyū i Vietnam, i també uns altres deu, més llunyans.

Per restringir i controlar encara més les transaccions entre la Xina i els altres estats, el comerç tributari només es portava a terme mitjançant missions periòdiques. El Japó, per exemple, només podia enviar un vaixell cada deu anys.

I tots els estrangers havien d'entrar a la Xina a través d'un dels tres ports autoritzats a comerciar amb l'estranger: Ningbo tractava amb les missions japoneses i coreanes; Quanzhou (i més endavant Fuzhou) rebia les missions de les Ryūkyū i les Filipines; i Canton era exclusiva per als vaixells del sud-est asiàtic.

Totes les missions venien acompanyades d'un gran nombre de mercaders. Els vaixells carregaven els tributs oficials, que s'enviaven a l'emperador, i una càrrega privada amb què, pagant una comissió, es podia comerciar al mateix port. Després d'arribar a la Xina, els ambaixadors eren escortats fins a la capital en un viatge que acostumava a durar un parell de mesos i durant el qual no paraven de rebre regals de mans dels oficials locals, dormien en albergs estatals, atenien banquetes i rebien els diners necessaris per a les despeses del viatge. Un cop a palau, eren obligats a postrar-se davant de l'emperador xinès. Aleshores intercanviaven regals amb ell i eren escortats de tornada.

Els regals que la Xina lliurava als estats tributaris eren de major vàlua que els que rebia la Xina a canvi, i el cost de supervisar totes les missions estrangeres de manera tan luxosa també resultava ben car. L'any 1411, per exemple, el rei de Malacca va visitar la Xina amb un seguici de 540 persones. Tot i que la Xina mai no va considerar els assumptes exteriors com una font d'enriquiment, els estats tributaris els veien com una oportunitat de portar a terme un comerç privilegiat. De fet, el comerç tributari afavoria en molts sentits els suposats vassalls.

La Xina Ming, com hem vist en lliçons anteriors, era un país extremament ric, amb un comerç interior pròsper. El país podia viure dels seus recursos i el comerç amb l'estranger acostumava a tractar amb articles de luxe i productes medicinals. Per això el govern xinès podia afrontar una política de portes tancades. Però aquesta política va ser desavantatjosa tant per a l'emergent comerç global com per a les ciutats costaneres xineses que vivien del comerç, i a llarg termini causarà problemes seriosos a la Xina.

El comerç tributari també tenia un efecte pervers ja que prevenia el desenvolupament dels assumptes exteriors xinesos dins d'un marc legal. La relació tributària, que era desigual i ritual, no requeria tractats de cap tipus, atès que els elements essencials eren les visites periòdiques pels estats vassalls tributaris i el seu reconeixement de la superioritat cultural i política de la Xina. El món del segle XVI s'estava globalitzant cada vegada més i la Xina no comptava amb les eines per tractar-hi.

El fill de Hongwu, Yongle, va donar gran importància al manteniment de les relacions tributàries: les expedicions de Zheng He, que analitzarem a la propera lliçó, en són una clara demostració.

Però Yongle va dirigir els assumptes exteriors d'una manera menys restrictiva que el seu pare. Va decidir conquerir el Vietnam, en contra de la voluntat expressa del seu pare, que havia designat el Vietnam com un dels estats que mai no havien de ser atacats. L'any 1406 va iniciar una gran expedició punitiva contra Annam (nord del Vietnam), que va ser conquerit i retingut amb gran patiment dins de l'òrbita xinesa fins a l'any 1427.